

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno, četrtletno K 16:50.

Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

D' Annunzio.

»Reko ali smrt!« s tem geslom je d' Annunzio s svojimi prostovoljci zasedel Reko. Očividno je hotel posnemati Garibaldija ter si na bojnem polju priboriti nesmrtno lovoriko, če si jih na pesniškem polju ni mogel dovolj dobiti. Pesnik Jadranskega morja hoče svoje verze zdaj realizirati, hoče s silo doseči, česar ne more Italija diplomatičnim potom. Že med svetovno vojno je igral d' Annunzio veliko vlogo. V Rimu in v drugih mestih je navduševal s svojimi govori ljudi ter jih hujskal proti stari Avstriji. Poskušal se je tudi v letalstvu ter baje tudi v zraku dosegel nekaj uspehov.

Nekateri listi smatrajo ta pohod pesnika d' Annunzia na Reko in pa zavzetje njeno kot nekaj bolj neresnega. Zlasti francoski listi pišejo o tem precej ironično. Vendar pa stvar ni smešna, marveč precej resna.

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(47)

Deveto poglavje.

Ko mi je gospod Gryce sporočil uspeh svojih heraldijskih studij, se mi je v prvem hipu zdelo, kakor da bi se cela soba vrtela okoli mene. Toda moje zadoščenje, da je to popolnoma soglašalo z mojim prepričanjem, je bilo tako veliko, da se nisem, kakor sem mislila v prvem hipu, onesvestila, marveč sem nasprotno naenkrat jasno videla pred svojimi očmi, kako se je dogodil zločin.

Gospod Gryce se vsled tega ni malo začudil, ko sem ga zdaj mrzlično razburjena prosila, naj blagohotno posluša moja nadaljna domnevanja.

Prizanesljivo je ugodil moji prošnji ter me pozval, naj jih povem.

»Če je storilec izvršil zločin«, sem nadaljevala z veliko, mrzlično naglico, »da pride v posest diamanta, tedaj je moralo biti iznenadenje zanj grozno, ko ga ni našel pri svoji žrtvi. Bil pa je, če vsa moja teorija že v svojem temelju ni napačna, namen gospoda Greya, polastiti se tega kamna. Nihče ga ni opazoval razen mene, ko je prišel nadzornik z zopet najdenim diamantom v dvorano. Gospod Grey je bil začuden, skrajno napet in konečno je sklenil, da pojde k mali gruči ter jo poprosi, naj mu pokažejo diamant. Cemu ga je hotel vzeti v roke? In zakaj ga

Razmere v Italiji postajajo od dne do dne neznosnejše. Ljudstvo postaja nezadovoljno, ker še vedno preveč čuti posledice vojne, pa tudi vojaštvo, ki stoji ob demarkacijski črti, se je naveličalo vojaške službe. In vlada mora skrbeti za to, da zadovolji narod. To pa more storiti le tedaj, če mirovna konferenca uredi Jadransko vprašanje.

Pasji dnevi so tudi na mirovno konferenco neugodno vplivali. Zasplost in brezdolje sta se polastila mož okoli zelene mize. Delo ne gre več izpod rok, in če gre, se mu pozna znak velike vročine, ki vlada vsepovsod.

Za notranji položaj Italije je pa edina rešitev ta, da mirovna konferenca hitro reši vsa vprašanja, ki se nje tičejo. Ker pa ne pomaga beseda, je posegla italijanska diplomacija po drugih sredstvih. Z raznimi incidenti, predvsem na Reki je hotela prisiliti mirovno konferenco, da že enkrat izreče svojo

je spustil na tla, ko so mu ga dali v roke, diamant, ki je baje toliko vreden kakor premoženje srednjebogatega človeka? Ker ga je prestrašil vzklík, ki ga je blagovolil označevati kot glas duhov, ki je znan v rodbini in ki oznanja smrt? Verujete temu, gospod Gryce? Ali je mogoče, da bi se tak vzklík slišal dandanes v taki družbi, če bi ga ne bil sam izustil? On je ventrilokvist! Okrenil se je od gruče, tako da je bil njegov obraz proč obrnjen. Vsi smo bili diskretni in obzirni in smo si previdno razlagali čudni dogodek. Toda gotovo je mnogo takih, ki vprašujejo, je-li opravičena taka praznoverna bojažen. In mnogi bodo dvomili o tem, je-li mogoč tak glas brez človeškega sodelovanja, in sicer zelo zločinskega sodelovanja. Gospod Gryce, jaz sem sicer le otrok v vaših očeh, in čutim, da je moje naziranje v tej zadevi zelo drzno. To občutim morda še bolj nego vi. Toda ne bi mogla več gledati v oči možu, ki sem mu pomagala, da je prišel v ta položaj, ki mu ga pač ne moremo zavidati, če bi vam zamolčala, da je bil po mojem mnenju ta vzklík le prevara in ga je gospod sam izustil, ki je iskal opravičenja, da more spustiti kamen na tla.

In zakaj je hotel spustiti kamen na tla? Ker je nameraval izvršiti sleparijo. Ker je dobil s tem priliko, zamenjati pravi kamen s ponarejenim. Ali ni nihče opazil, da kamen od tega hipa drugače izgleda? Ali je imel še isti ogenj kot prej?

Gospod Gryce mi ni odgovoril na moje vprašanje, marveč mi je rekel v mirnem

konečno besedo. In tudi zadnji pohod d' Annunzia na Reko ne pomenja nič drugega nego izzivanje mirovne konference, da se že enkrat resno loti jadranskega vprašanja. In da je ravno pesnik d' Annunzio povedel svoje prostovoljce na Reko, da jo zasede, ni nič smešnega, vsaj vendar vidimo tudi drugje umetnike, da igrajo važno politično in vojaško vlogo. Češki pesnik, »Rima« Machar je najvišji vojaški nadzornik v Češko-slovaški republiki in slavní pianist Paderewski je predsednik Poljske republike...

In mi se le čudimo, da antanta tako mirno gleda, ko mora vendar videti, da ji hoče Italija zrasti čez glavo. Italije in Romunije se je polastila neka imperialistična megalomanija, ki jo antanta mirno gleda in tuptam celo dejansko podpira, čeprav mora antanta dobro vedeti, da politični značaj teh dveh držav ni čist in da nimasti za konečni zmagoviti izid svetovne vojne prav nobene zasluge. In zgodi se prav

tonu: »Vi pozabite, da je kamen vdolan. All hočete mar trditi, da je ta gospod, čegar ime je znano in ki ima velik političen ugled, nameraval izvršiti ta grozen zločin popolnoma po načrtu, ki je potreben, da se da napraviti natančno podoben kamen temu diamantu, ki ga skoro gotovo ni nikdar prej videl? Vi bi iz njega napravili Cagliostro ali še kaj hujskega, gospodična Arsdale! Bojim se, da bo vaša teorija njena lastna teža zvrnila.«

»Toda moja čustva, gospod Gryce«, sem ga prekinila, »mi pravijo, da imam prav.«

»Moja čustva pa trdijo ravno nasprotno«, je odgovoril, »navzlic temu, da morem še doprinesiti navidezne dokaze za vaše naziranje! Toda ne pozabite, da izvirajo vaša čustva iz zelo ljubeznivega vzroka, dočim so moja posledica dolgoletnih izkušenj.«

»Kako«, sem vprašala brez sape, »Vi ste dobili še nadaljne dokaze za moje naziranje?«

»Gotovo, draga moja gospodična«, je odgovoril. »In vendar sem v svojih zaključkih zelo previden. In nekako bi mogel celo trditi, da je gospod Grey prišel le zaradi diamanta v Ameriko. Naročil sem si brzojavno iz Anglije seznam najuglednejših zbiralcev diamantov. In kdo, kaj mislite, je bil na tretjem mestu?«

Nisem se upala odgovoriti na to vprašanje.

»Nihče drugi«, je rekel, »nego gospod Grey. In vendar! In vendar!« je pristavil ter zmajal z glavo.

(Dalje prih).

lahko, da bo šla antanta v svoji zaslepljenosti tako daleč, da bo pustila triumfirati d' Annunzia, dočim bo Jugoslavija, ki znači začetek in konec svetovne vojne, pogrേശala v svoji novi državi stotisoče svojih najboljših sinov.

Bankrot.

Pod tem naslovom je objavila včerajšnja „Grazer Montags-Zeitung“ zelo značilen članek, v katerem pravi med drugim: Avstrijska papirna krona, ki so jo pred vojno plačevali s 105 centimi, se je v svoji vrednosti, če se more o tej sploh še govoriti, znižala na osem centimov. To je podobno 7 ali 8 odstotni izravnavi trgovca, ki je prišel v konkurz. Curiška kurzna notica kaže svet, da je Avstrija popolnoma poražena. Mi smo kreditorji in nimamo nikjer več kredita. Za en milijon frankov moramo več nego dvanaest milijonov kron plačati, za sto miliona mnogo več nego eno milijardo. Če bi bili neodvisni od inozemstva, tedaj bi mogli biti nekaj časa skromni, se omejili sami na se ter preložili zopet promet z inozemstvom na boljši čas. Vendar pa ni skoro druge države na tem božjem svetu, ki bi bila tako zelo navezana na inozemstvo, kakor ravno uboga Nemška Avstrija. Mi potrebujemo iz inozemstva surovine, da se običemo, in živila, da ne pomrjemo lakote. Kar pridelamo sami živil in surovin, zadostajo, v kolikor jih sploh imamo, povprečno za dva, kvečjemu za tri mesce. Od zunaj nam dobavljajo le, če plačujemo v zlatu. In čim več papirnatega denarja izdamo, da kupimo zlato, tem bolj pada kurz kroni. Že se more skoro izračunati, katerega dne bo krona popolnoma brez vrednosti. S tem se prične lakota, ki bo povzročila nemire, upore in novo strašno revolucijo, boj vseh proti vsem za vsakdanji kruh.“

Tako je torej dejansko stanje v republiki Avstriji. In mi se le čudimo onim maloštevilnim, ki jih še vedno srce vleče v Gradec. Toda poslušajmo naprej, kaj pravi list.

„Mislili bi, da bi morali spričo tega položaja vsi normalno misleči državljani naše države brez ozira na starost, spol, vero, stan in politiko trdno skupaj stati ter z neumornim pametnim delom poskusiti, nezaupljivemu zunanjemu svetu

nuditi zaupanje vzbujajočo siko enotnosti, pridnosti in podjetnosti. Namesto da bi delali, prirejamo — seveda vedno pod naslovom dobrodelnosti — veselice, namesto da bi postajali pametni, smo vsak dan bolj neumni in namesto da bi se združili, se razdružujemo.“

Pri nas nismo še bankroti. Toda kurz naše krone v Curihi ni mnogo višji nego kurz nemške. Temu je kriva predvsem naša neurejena valuta, sploh naše neurejene notranje in zunanje državne razmere. Spričo teh dejstev velja tudi marsikateri zgoraj navedena beseda za nas.

Političen pregled.

Reška komedija. »La Vedetta d' Italia« pripoveduje v svojem poročilu o puču na Reki, da so se udeležili pohoda na Reko v prvi vrsti en bataljon 2. polka grenadirjev, 1., 8. in 22. oddelek arditov in en škadron konjenice. Medzavezniško poveljništvo na Reki je odposlalo oddelek brigade Sesia in oklopne avtomobile, ki bi bili morali za vsako ceno ustaviti pohod, ki so se pa enostavno pridružili demonstrantom. Poveljnik pohoda je bil polkovnik Repetto, ki je po reškem županu dr. Vio povzel besedo in raz balkon guvernerske palače proglasil priklonitev Reke v imenu italijanskega kralja. Radi teh dogodkov vlada v italijanskih nacionalističnih krogih veliko navdušenje. Zbirajo se prostovoljci, ki odhajajo na Reko. Baj je dosedaj v tržaški legiji vpisanih preko 1500 prostovoljcev. — Glasom vesti, došli z Reke, se nahaja reška angleška posadka na Sušaku, francoska pa se je ukrcala na štacijske ladje. — Agenzia Stefani priobčuje naslednjo vladno objavo o reškem puču: Po vesteh, ki so dosele tekom popoldneva, so nekateri oddelki grenadirjev in arditov s strojnimi in oklopnimi avtomobili odšli iz Ronk in dospeli opoldne na Reko. Z njimi je bil Gabriele D' Annunzio. Z Reke ni bil javljen do polnoči nikakršen nered. Vlada je dala najenergičnejši ukaz, da se nemudoma zaustavi to gibanje in ugotovi odgovornost za ta prav tako nepremišljeni kakor škodljivi čin.

Dnevne novice.

Nečuvstvo! V Narodnem domu so na hrani Orli, ki so sedaj v Mariboru na vadijskem tečaju. Danes jutraj je hišnik v Narodnem domu prilepil lepake z vabilom na Sokolsko slavnost v Studencih. Ko so šli Orli od zajutрка, so dva lepaka raztrgali. Mi

krat pomagal grof Strachwitz bodisi v gotovini, bodisi z jamstvom. Ko je kasneje pok Franc Jožef zvedel za tajni zakon in je z vso strogostjo nastopil proti Ernstu, le ta med svojimi dolгови, ki jih je predložil cesarju, ni navedel Strachwitzevih terjatev. Sedaj skuša Strachwitz potom sodišča priti do svojega denarja.

Zalotena tatinska družba. V Vrbovskem na Hrvatskem je zalotila žandarmerija tatinsko družbo, ki je kradla vsakovrstno blago na tamkajšnjem kolodvoru. Med njimi se nahajajo tudi železniški uslužbenci.

Žrtev prestrašenja. Vdova Agneza Ljubič je skočila s tramvaja v Zagrebu tako nesrečno, da je zadobila težke rane na glavi in se tudi notranje poškodovala ter tekom enega dneva podlegla ranam, zapustivši četrto male dece. Vdova je skočila s tramvaja v trenutku, ko se je na prvem vagonu vžgal motor in je neka ženska sedeča poleg nje izzvala s svojim bedastim krikom paniko potnikov.

Prijeti ponarejevalci lir. Že več mescev so krožili v Trstu ponarejeni bankovci, zlasti taki po 100 lir, ki so jih skušali vtihotapljati tudi v Jugoslavijo. Pred par dnevi pa so karabinierji vendar zasledili eno tako delavnico za bankovce. Preiskali so tiskarno nekega Maksa Blomgrena v ulici Ferriera št. 12 in so našli tam med drugim 450 že izgotovljenih bankovcev in razne klišeje za ponarejevanje. V za-

zahtevamo, da naučijo gospodje prireditelji tečaja udeležence olike, sicer smo primorani jih mi naučiti. Ali je morda to prvi uspeh tečaja!? Potem častitamo!

V Radgoni se zbirajo velike množine živine, moke, mesa, masti itd. Kakšen namen imajo gotove vrste ljudje pri tem, je očitno. Čakajo, da bi Nemci prevzeli mesto in bi na ta način naredili dober »kšeft«. Dovoljenje za to zbiranje zalog je baje došlo iz Ljubljane. Škandal!

Ubežniki se vračajo. »Grazer Montags-Zeitung« poroča, da sta se tovarnar za usnje Wrentschur in veleposesnik Alojz Langer iz Marbrega, ki sta svoj čas pobegnili v Nemško Avstrijo, zopet vrnila domov. Prvemu je sodišče zagotovilo, da ga ne bo preganjalo, drugi je bil obtožen veleizdaje in ga je mariborsko sodišče oprostilo.

Veliki ljudski tabor v Ločah blizu Baškega jezera se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo, dne 28. septembra 1919. Govorniki, med njimi gg. predsednik dež. vlade dr. J. Brejc, general Maister, prelat Kalan, posl. Grafenauer, so zagotovljeni. — Razna društva so prijavila svoje sodelovanje. — Poseben vlak iz Ljubljane do Baškega jezera in nazaj. — Svira vojaška godba. — Vse priprave so v teku. — Narodni odbor v Ločah.

XXX. redna velika skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ se je vršila v nedeljo v Ljubljani. Udeležba iz vseh delov Slovenije je bila velika. Obširnejše poročilo priobčimo jutri.

Prošnja! Za sokolsko slavnost v Studencih prosimo, da se daruje vino, pecivo, jestvine, kava, sladkor. Vino se naj blagovolji oddati pri gospej Balon, Parkstrasse 18, vse drugo pri gospej dr. Ravnik, Bismarck-ulica 11.

Glasnik ministrstva narodnega zdravja. Pod tem naslovom hoče izdajati ministrstvo narodnega zdravja svoj organ, ki bo izhajal po potrebi od časa do časa, ki bo prinašal članke v cirilici, latinici ter v vseh treh jugoslovanskih jezikih in ki se bo delil na dva dela, na službenega in razpravnega. Slednji bo posvečen svobodni javni diskuziji vseh zdravstveno-političnih vprašanj in predlogom o praktičnem izvrševanju in izpopolnjevanju zdravstvene službe. Glasnik se bo brezplačno razpošiljal vsem uradnim zdravnikom, zdravstvenim odsekom, bolnicam in zdravniškim korporacijam. V zmislu ministrskega naročila vabi Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro slovenske zdravnike in sploh vse one, ki se bavijo z zdravstveno-političnimi vprašanji na sodelovanje, tako da bo Glasnik pravo ogledalo

sebnem stanovanju tiskarjem so našli še druge razne klišeje in krtačne odtiske. Kot sokrivce so aretirali nekega risarja, fotomehanika in tiskarniškega strojnika, pri katerem so tudi našli klišeje za tiskanje bankovcev.

Tatvine in ropi ob štajersko-hrvaški meji se vedno bolj množe. V zadnjem času nastopajo roparji v vojaški obleki kar v tolpah. Pred kratkim so orožniki zasledili tata — mesarja iz Zagreba, ki je posestniku Franu Preskerju ukradel 1800 K vredno kobilo.

Cela pošiljatev tobaka ukradena. Cela pošiljatev tobaka za Metliko so med vožnjo Novomesto—Črnomelj ukradli. Tatovi sedaj s tem tobakom verižijo pe Belikrajini in sosednjem Hrvaškem.

Umor Ljubljancana. Dne 15. julija so našli na cesti iz Kotora v Kambor v Dalmaciji umorjenega strojevodjo Franca Knipica iz Ljubljane. Knipic se je vračal ponoči v družbi treh častnikov in ene dame iz Kambora domov. Pol ure za njimi je šel neki srbski nadporočnik, ki je našel Knipica ležati v cestnem jarku s samokresom na trebuhu. Ustreljen je bil v koleno in je šla krogla skozi stegno v trebuh v žilo dovodnico. Umrl je vsled notranjega izkrvavenja. Sodna preiskava je dognala, da je samomor izključen. Zaprli so vse štiri spremljevalce Knipica ter uvedli preiskavo, katere izid še ni znan.

Po svetu.

Župnika umorili. V Lukaču je bil 5. t. m. umorjen tamkajšnji župnik in dekan Osvaldo Sajko. Neznani zlikovci so prišli po noči pred župnikova vrata in ga klicali, češ da mu prinašajo brzojavko iz Zagreba. Komaj jim je odprl vrata, je dobil strel iz puške v glavo, da je ostal na mestu mrtve.

Dolžnik usmrtil upnika. Cestar Peter Odrčić v Veliki Gorici je šel k tamošnjemu nadcestarju Popoviču po svojo plačo, pa se ni več vrnil. Ko ga tudi drugi dan ni bilo domu, je naprosila njegova žena sosede, da so ga šli iskat. Našli so ga kakšnih 200 korakov od Popovičeve hiše mrtvega zakopanega v koruzi. Zločinec je Popovič, ki je bil pokojnemu dolžen 3000 K, pa mu jih ni hotel, oziroma mogel vrniti.

Neplačani dolгови bivšega nadvojvoda. Bivši komornik pokojnega nadvojvoda Ernsta Salvator-Habsburg-Lothringena, grof Moric Strachwitz, je na dunajskem deželnem sodišču vložil proti Francu in Leopoldu Salvatorju tožbo na plačilo 120 000 K s pripadki, katero vsoto je bil ob raznih prilikah posodil pok. Ernstu. Bivši nadvojvoda Ernst je bil tajno poročen z neko meščanko in je bil v večnih denarnih zadregah, iz katerih mu je več-

naše zdravstvene politike in delovanja naših zdravnikov.

Glasbena matica Maribor v Mariboru. Otvori prvo šolsko leto 1919/20 dne 1. okt. 1919 v prostorih nad Götzovo koncertno dvorano v prejšnji »Filharmoniji«. Vpisovanje se vrši v nedeljo dne 21. septembra 1919 od 9. do 12. ure in dne 24. do 27. septembra 1919 od 15. do 18. ure ali od 3. do 6. ure popoldne v meščanski šoli na Cesarski cesti št. 1. Poučevalo se bo: Glasovir, gosli, godala, pihala, petje, naraščaja, zborovo in solopetje, glasbena teorija, nauk o harmoniji in kompoziciji v slovenskem in na željo tudi v nemškem jeziku ter se bo gojila orkestralna glasba. Šolnina znaša mesečno 24 K, nadure se zaračunajo posebej, vpisnina celoletno 12 K, pojasnila daje ravnateljstvo. Učiteljstvo je prvovrstno, izključno izprašani konservatoristi in priznani pedagogi — Odbor »Glasbene matice Maribor«.

Kongres zaščitnikov dece. Državni oddelek za zaščito dece se je odločil, da pozove na sestanek vse prijatelje dece in vse strokovnjake za detinsko vprašanje in dečjo zaščito. Kongres se vrši v Beogradu v začetku prihodnjega leta. Vsi interesiranci, ki ameravajo prisostvovati kongresu in razpravljati se prosijo, naj se pismeno prijavijo oddelku. Istočasno naj predložijo vprašanja, o katerih bi se moralo razpravljati na kongresu kakor katerih vprašani so sami vešči in v kateri panogi želijo sodelovati. Na podlagi pravočasno dospelih poročil se bodo obrazovale strokovne ankete in razdelilo delo v sekcije v svrhu razpravljanja poedinih panog problema. Besedo bodo imeli pedagogi, zdravniki, pravniki, literati, in vsi, ki se natančneje bavijo z detinskim vprašanjem in dečjo zaščito. Oddelek goji nado, da bo bavljenje z ljubljenci našega kraljestva in njihovo srečo prineslo v naše premučno politično, gospodarsko, aprovizacijsko in socijalno ozračje občutje ugodnosti, olajšanja in zadovoljstva, ter da bo odziv radi tega polnoštevilen, a prebogata žetev nudila tudi zakonodajalcem obilno prilike, da sodelujejo pri zidanju naše srečne bodočnosti. — Iz upravnega oddelka za zaščito dece, Beograd.

Izvoz lesa. Vse prošnje za dovoljenje izvoza lesa se morajo nasloviti na Šumsko centralo v Beogradu in vložiti pri podružnici Centralne Uprave v Ljubljani. V prošnji mora biti natančno navedeno: naslov pošiljatelja, nakladalna in namembna postaja, naslov prejemnika, množina, vrsta, kakovost in vrednost lesa in zadnja železniška postaja v Jugoslaviji.

Vstop v strojarski tečaj vojne mornarice. To jesen sprejme naša vojna mornarica v svoj strojarski tečaj v Boki Kotorski 100 mladeničev, ki jih bo izveščala za strojarsko službo. V tečaj se bodo sprejeli mladeniči, pripadniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so že izvršili 17., a še ne prekoračili 20. leto. Prošnje je vpsolati na »ministarstvo vojne i mornarice, odelenje za mornarico«, Beograd do 1. oktobra 1919. Prošnjam je priložiti: 1. Krstni list; 2. domovnico ali dokazilo pristojnosti; 3. navrstveno spričevalo pristojnega okrajnega glavarstva; 4. spričevalo vojaškega zdravnika, da je sposoben za službo v mornarici, da ima dober vid, da točno razlikuje vse barve in da ni spolno bolan; 5. potrdilo očeta (varuha), da isti soglašajo, da stopi njegov sin (varovanec) v vojno mornarico in da služi po izvršenem 18. letu in dovršenem strojarskem tečaju kot prostovoljec dve leti v aktivni službi vojne mornarice; 6. dokazilo dovršene šolske izobrazbe ali prepise spričeval. Prednost imajo oni, ki so dovršili enega ali več razredov kake srednje šole, ali so izučeni v katerikoli panogi tehniške stroke, potem oni brez srednje šole, pa so izučeni ključavničarji, kovači, šoferji elektro-monterji, kurjači, ali v koji podobni stroki. Doba tečaja se ne računa kot aktivna služba. »Odeljenje za mornarico« bo prositelje preko pristojnih mestnih komand obvestilo, kdaj da se imajo javiti pri komandi tečaja. Pri mestnih komandah bodo tudi dobili potne liste. Po dovršenem tečaju bodo gojenci, ki so izvršili 18. leto, zapriseženi in kot strojarji II. reda uvrščeni v mornarico. Do dovršenega 18. leta bodo uvrščeni kot učenci v pomorskem arzenalu ali

v kaki drugi delavnici mornarice. Onim, ki bodo hoteli v mornarici dalje služiti, se bo dala možnost, da se izobrazijo v svoji stroki in da dosežejo strojo-upraviteljski čin. — Evidenčni in informativni urad za mornarico v Ljubljani.

Glavna tobačna trafika v Lokah št. 98 so razpisuje v oddajo potom javnega natečaja Ponudbe po določitih predpisa za odajanje trafik so, napravljeni na predpisani uradni tiskovini in pravilno kolkovane, predložiti v zaprtih in zapečatenih uradnih zavitkih najkasneje do 6. oktobra t. l. kr. finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Mariboru Invalidi ter vdove in sirote v vojski padlih in umrlih vojakov imajo ob gotovih pogojih brez-pogojno prednost pred drugimi prosilci. Natančnejša navodila so razvidna iz razglasa pri navedenem fin. ravnateljstvu.

Društvo Dijaški dom v Mariboru vabi na občni zbor, ki se vrši v sredo, dne 24. septembra 1919 ob 18. uri zvečer v Narodnem domu. Dnevni red: poročilo odbora, volitev novega odbora in slučajnosti. Odbor.

Čevljarska zadruga za Maribor javlja svojim članom, da se naj do srede popoldne zglasijo pri tajniku g. Andreju Ham, Vetrinjska ulica št. 13. Gre se za skupni nakup usnja, toraj naj vsak prinese naročilo seboj. — Andrej Ham.

Požar. Snoči ob šestih je čuvaj na zvoniku stolne cerkve naznanil velik požar v smeri proti kadetnici. Takoj se je odpeljala prostovoljna požarna bramba pod poveljstvom stotnika Karla Robausa s parno brizgalnico in drugim gasilnim orodjem na kraj nesreče. Gorelo je gospodarsko poslopje mesarja Lešnika v Novi vasi, Grüngasse 1. Zgorelo je podstrešje, v katerem sta bila seno in slama. Drugo so rešili. Na pomoč je prišla tudi radvanjska požarna bramba. Po dveurnem napornem delu je požarna bramba odšla.

Ponarejevalec bankovcev v Gradcu prijet. Graška policija je prišla nevarnega zločinca, vlomilca, sleparja in ponarejevalca bankovcev. V Gradcu je nastopal kot »Dr. Techn. William E. Thomsigh, diplomierter Schiff- und Maschinenbauingenieur«. Imel je dve stanovanji, eno v nekem hotelu, drugo pa v Kroisbachgasse 3. Zadnji teden se je gospod »inženir« odpeljal za tri dni iz Gradca. Med tem časom je policija preiskala to njegovo stanovanje. Našla je cinkove plošče za žigosanje avstrijskih bankovcev, nadalje ponarejene pečate za žigosanje jugoslovanskih bankovcev, v neki kaseti mnogo kemikalij za ponarejevanje bankovcev, razne učne knjige o tisku itd. Našli so pa tudi mnogo vlomilkega orodja. Dobili so tudi ponarejeno izpričevalo deželnega sodišča v Trstu, v katerem mu sodni senat potrjuje, da je »Coula Barbo-Tomsingh pl. Stellamare, 1890. l. rojen v Trstu in tja pristojen, sin Coule Giovannija Jamesa Tomsingha pl. Stellamare in Mari Rose, roj. komtese Barbo pl. Častellvenere, diplomiran inženir za gradbo ladij, ki si je l. 1914 pridobil doktorat tehničnih ved ter v Oxfordu dokončal svoje študije.« S tem sleparskim potrdilom je deloval. Imel je pa tudi več priglasihih patentov. Ko se je vrnil s svojega potovanja v hotel, so ga prijeli. Pri tem se je obnašal zelo prezirljivo ter se ponašal, da je Italijan. Pri njem so našli 13.000 kron v bankovcih po tisoč kron. Če so prav žigosani, še ni dognano. Aretirani je Tržičan. Že s 15. letom je pričel svoje sleparsko delo. Bil je učenec v neki trgovini za deželne pridelke. Enkrat je vlomil ter več denarja odnesel. Za to je dobil več mesecev ječe. Ko je odsedel svojo zadnjo triletno kazen, je moral l. 1916 k pešpolku št. 97. Na fronto ni prišel nikdar, marveč je bil v Lebringu itd. L. 1918, še pred polomom, je postal vojaški obratni vodja v tedaj militarizirani Weitzerjevi tovarni za vagone. Ko je prišel polom, je moral izstopiti. Toda kmalu je pričel zopet elegantno nastopati. Kakor se vidi, se je z raznimi vlemi tako restavriral, da je mogel v Gradcu v vseh krogih občeati. Našli so pri njem celo zbirko ljubavnih pisem, ki so jih pisala dekleta iz najboljših krogov. Tudi z italijanskimi oficirji je zelo mnogo občeal. Našli so pri njem italijansko oficirsko bluzo in pa italijanske formulacije, ki izvirajo od itali-

janske komisije za premirje na Dunaju. Skoro gotovo kroži tudi po Mariboru kaj bankovcev, ki jih je on ožigosal.

Sokolski vestnik

Sokolska veselica v Studencih pri Mariboru se bo vršila v nedeljo dne 21. t. m. ob 15. popoldne na vrtu nekdanje šulverajnske šole. Pripravljalni odbor je že pridno na delu. Na veseličnem prostoru bo šotor za vino, pecivo, jestvine, kavarna itd. Tudi za kadilce bo preskrbljeno. Na vzporedju je telovadba, razne ljudske zabave in ples. Vabimo torej vse prijatelje Sokola, da se z nami poveselijo!

Mariborski »Sokol« naznanja, da se v nedeljo dne 21. t. m. zbira vso članstvo, članice in naraščaji ob 14. (2.) uri popoldne v Narodnem domu, odkoder je potem skupni odhod ob 1/2 15. (3.) uri v Studence na telovadišče. Članstvo z društvenimi kroji je dolžno, tega zleta se polnoštevilno udeležiti. Odbor.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

Ameriška delegacija zapusti Pariz?

Veliki Bečkerek, 12. septembra. Kakor javlja rumunski list »Indrepadrea« se vsled prevelikih težkoč, ki jih povzroča reševanje madžarskega, bolgarskega in sploh srednjeevropskega problema, ameriška delegacija bavi z mislijo, da bi zapustila mirovno konferenco.

Nadvojvoda Jožef proti Nemški Avstriji.

Pariz, 15. septembra. Nadvojvoda Jožef se je napram nekemu poročevalcu »Tempsa« sledeče izrazil: Ogrska je imela vedno in ima še danes simpatijo za antanto. Nikdar ni želela, vstopiti v vojno proti aliirancem, toda vedno je bila žrtev Avstrije in Nemčije. Ti dve zavezniški državi sta bili gospodarici nad usodo Ogrske. Ogrska se mora opreti na nekatere svojih sosedov, ki mu morejo dobaviti surovine in s katerimi se more politično ozko zvezati. Ogrski se mora pomagati, da more pogrešati zvezo z Avstrijo in Nemčijo. Ogrska se mora zvezati z onimi sosedi, ki so deležni prijateljstva in podpore antante.

Protestni shod proti členu 51.

Belgrad, 15. sept. V torek dopoldne se bo vršil v Belgradu pod milim nebom velik protestni shod proti členu 51 mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo, ki se tiče, kakor znano, varstva narodnih manjšin in ki vsebuje tudi določila glede trgovskih pogodb in prometa.

Jugoslovanska in romunska delegacija se še nista izrazili, ali podpišeta mir. pogodbo.

Lyon, 15. septembra. Jugoslovanska in romunska delegacija snoči nista javili tajništvu mirovne konference, hočeta li podpisati mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo. Rok za podpis poteče danes. — Po mnenju lista »Petit Journal« ni misliti na to, da bi se njima rok podaljšal. Jugoslovanski poslanik v Parizu, Vesnič, je izjavil poročevalcu lista »Petit Parisien«, da dosedaj še ni prejel nikakega tozadevnega navodila iz Belgrada. Najbrže bo ostal izvirnik mirovne pogodbe še nadalje pripravljen na podpis.

MALA OZNANILA.

Kobila, 2 in pol leta stara, belorumena, ima črne grive in črn rep, še ne podkovana, ima znake od garij, je bila v noči 11. t. m. Simonu Prahu na Ranci pri Mariboru iz pašnika ukradena. Vredna je 9000 K. Kdor jo izve dobi 1000 K nagrade. Orožniška postaja v Lajteršbergu. 3—3

Hrana in stanovanje se odda. Breg št. 26 (prej Uferstrasse št. 26). 3—1

8 mladih svinj radi pomanjkanja krme na prodaj. Mejna ulica (Grenz-gasse) št. 32. 2—1

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najimenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od srede 17.—19. septembra 1919:

Spremenljivost usode

Drama v 5 dejanjih

Visokošolci

Veseloigra v 3 dejanjih

Vsako sredo in soboto novi spored!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18% in 20% uri, v nedeljah in praznikih ob 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

VABILO

na

zborovanje

članov društva

Verein zur Unterstützung in Sterbefällen für Bedienstete der Südbahngesellschaft in Innsbruck

katero se vrši

v nedeljo, dne 28. septembra 1919 ob 15. uri popoldan v dvorani gostilne g. Vlahoviča v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 38

s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo posloводства o prevzetju in ustanovitvi jugoslovanskega dela društva v Mariboru.
2. Volitev poslovalnega odbora in sicer: predsednika, tajnika, blagajnika in 6 odbornikov, kakor teh namestnikov.

3. Sklep o stališču proti centrali v Inomostu.

4. Sklep o visokosti članarine in odpravnine.

5. Gratifikacije funkcionarjev.

6. Slučajnosti.

Ker je zborovanje za vsakega člana zelo važno, naj se ga udeležijo po možnosti vsi v Mariboru stanujoči člani.

Maribor, dne 10. septembra 1919.

Verein zur Unterstützung in Sterbefällen für Südbahnbedienstete in Innsbruck.

Posloводство Maribor.

Brata Vošnjak

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in ružave teletine. — Navadni čevlji iz ružave kravine, podplatni in podpetni cveki, drete, platno.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglašaj se v upravištvu „Mariborskega delavca“.

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Potrebujem več

drvarjev in oglarjev.

Plača in hrana po dogovoru.

12—5

DRAGO KOBI, lesna trgovina, Maribor.

Rogaška Slatina

Tempel vrelec.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic in sladkorni bolezni.

Donati vrelec.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška Slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh *alkalčno-saliničnih rudniško-kislj* slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice.

Rogaška Slatina

je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, katere nimá nikdar slabega okusa ali duha.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavica 15,000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 4,000.000 K

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predjume na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje vse bančne transakcije.